

BASISKURSUS 1: SAMFUNDSVIDENSKABELIGT GRUNDKURSUS I POLITOLOGI (Efterår 2026)

Semester: E2026

ECTS: 5

Uddannelse: Den samfundsvidenskabelige bacheloruddannelse

Aktivitetstype: Basiskursus

Undervisningssprog: Dansk

Uddybende beskrivelse: Grundkurset i politologi har til formål at introducere til politologiens grundlæggende temaer, problemstillinger, begreber og ræsonnementer. Kurset sigter på at sætte de studerende i stand til at genkende politologiske problemstillinger i analysen af danske og internationale forhold samt at forstå og anvende politologiske begreber og teorier i analysen af disse problemstillinger.

Kurset giver først en oversigt over fagets forskellige opfattelser af politik, magt og demokrati. Derefter følger en grundig indføring til begreber og teorier om politiske regimer, politiske systemer, politiske aktører, policy-processer og offentlig forvaltning. Til sidst præsenteres en aktuel samtidsdiagnose i form af en diskussion af den politiske magts forskydning opad til det transnationale niveau, nedad til det lokale niveau og udad til diverse forhandlingsnetværk. Forskydninger der alle udfordrer nationalstatens betydning. Ideen med kurset er kort og godt at fortælle, hvad politologisk teori siger om forskellige centrale samfundsfænomener. Der fokuseres undervejs på forskellige lande og styringsniveauer, men der vil blive lagt særlig vægt på danske politiske forhold.

Forventet arbejdsindsats (ECTS-deklaration):

- Deltagelse i kursus og obligatoriske øvelser: 30 timer
- Læsning af pensum og øvelsestekster: 55 timer
- Efterbearbejdning af forelæsninger: 10 timer
- Skriftlig aflevering af øvelse 3: 10 timer
- Eksamensforberedelse: 10 timer
- Eksamen: 24 timer

I alt 139 timer

Læringsudbytte/bedømmelseskriterier:

- Viden og overblik over politologiens grundlæggende tankegange, problemstillinger, begreber og argumenter, herunder fagets opfattelser af politik, magt, demokrati, politiske regimer, systemer, aktører og politiske beslutningsprocesser, både lokalt, nationalt og internationalt
- Færdighed i at identificere og anvende grundlæggende politologiske teorier, begreber og argumenter til belysning af en problemstilling
- Færdighed i at forstå og diskutere centrale samfundsmæssige fænomener ud fra grundlæggende politologiske betragtninger
- Kompetencer til at reflektere over politologiens særlige måde at beskrive, forstå og forklare samfundsmæssige forhold set i forhold til andre samfundsvidenskabelige discipliner

Overordnet indhold: Kurset har til formål at introducere til politologiens grundlæggende begreber, tankegange og problemstillinger. Det gøres dels gennem en oversigt over fagets opfattelser af politik, magt, demokrati samt politiske regimer, systemer og aktører, og dels gennem en diskussion af den politiske magts forskydning opad til det transnationale niveau, nedad til det lokale niveau og udad til diverse forhandlingsnetværk. Kurset skal både give de studerende teoretisk og empirisk viden, så de er i stand til at forstå og orientere sig indenfor det politologiske fagområde, og give de studerende mulighed for at forstå og bearbejde politologiske teorier, begreber og problemstillinger og anvende disse i det efterfølgende tværvideenskabelige og problemorienterede projektarbejde på bacheloruddannelsen.

Undervisnings- og arbejdsform: Kurset består af en kombination af forelæsninger og holdtilrettelagt undervisning.

Prøveform: Individuel skriftlig stedprøve i opgave(r) stillet af kursusansvarlig. Eksamensopgaven skal besvares på egen PC. Internettet må kun benyttes til at åbne eksamensmaterialet og aflevere din besvarelse.

Stedprøvens varighed er 3 timer.

Tilladte hjælpemidler ved stedprøven: Det er tilladt at bruge egne noter, kursusmateriale og en lommeregner under prøven. Egne noter skal være i fysisk form eller lokale filer på din PC.

Kursusmaterialet skal være lokale filer på din PC, bøger i fysisk form eller links, der er tilgængelige i eksamensmaterialet.

Bedømmelse: 7-trinsskala

Kursusplan og pensum

Første undervisningsgang: Politik og politologiske teorier

Hvis politik er politologiens centrale genstandsfelt, hvad er så politik? Hvilke forskellige begreber om politik rummer politologien? Hvordan har politikbegrebet udviklet sig gennem tiden? Hvad er de tre grundlæggende politologiske teorier, og hvilke teoretiske mellempositioner findes der? Hvordan kan disse teorier forklare arbejdsløshed og beskæftigelsespolitik?

Pensum

- Heywood, Andrew. *Politics*. 5. udg. London: Red Globe Press, 2019. Kap. 1. (24 sider)
- Torfing, Jacob. "Institutionelle teorier indenfor politologi." I *Institutionel teori: En tværfaglig introduktion*, redigeret af Klaus Nielsen, 45–64. Roskilde: Samfundslitteratur, 2005. (19 sider)

Supplerende litteratur

- Lowndes, Vivien, David Marsh og Gerry Stoker, red. *Theory and Methods in Political Science*. 4. udg. London: Palgrave Macmillan, 2018.
- Hay, Colin. *Political Analysis: A Critical Introduction*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2002.

Anden undervisningsgang: Magt og magtteorier

Politik handler i vid udstrækning om udøvelse af magt, men hvad er magt? Hvilke forskellige begreber og teorier om magt kan vi skelne mellem? Hvad er relationen mellem magt, autoritet og legitimitet?

Pensum

- Christensen, Søren, og Poul Erik Daugaard Jensen. *Kontrol i det stille: Om magt og ledelse*. 3. udg. Frederiksberg: Samfundslitteratur, 2008. Kap. 2, 3, 4 og 6. (75 sider)

Supplerende litteratur

- Lukes, Steven. *Power: A Radical View*. 2. udg. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2005.

Tredje undervisningsgang: Magt og demokrati

Er magt foreneligt med demokrati? Hvad er demokrati? Er der forskellige demokratiske teorier og modeller? Hvad er de grundlæggende demokratiske funktioner? Hvordan er magten fordelt inden for det liberale demokrati?

Pensum

- Heywood, Andrew. *Politics*. 5. udg. London: Red Globe Press, 2019. Kap. 4 og 20. (43 sider)
- Bogason, Peter, Jacob Torfing, Flemming Juul Christiansen og Peter Triantafillou. *Forvaltning og stat*. 6. udg. København: Hans Reitzels Forlag, 2019. Kap. 1, kun s. 11–15. (5 sider)

Supplerende litteratur

- Held, David. *Models of Democracy*. 3. udg. Stanford, CA: Stanford University Press, 2006.
- Møller, Jørgen, og Svend-Erik Skaaning. *Demokrati: Opfattelser, udviklinger, årsager og virkninger*. København: Hans Reitzels Forlag, 2014.
- Warren, Mark E. "A Problem-Based Approach to Democratic Theory." *American Political Science Review* 111, nr. 1 (2017): 39–53.

Fjerde undervisningsgang: Nationale politiske systemer: Stater, nationer og regimer

Hvad kendetegner den moderne nationalstat, og hvordan er den opstået? Hvad er et politisk system og et politisk regime? Hvilke politiske regimer findes der på verdensplan? Hvordan legitimeres og forandres politiske regimer?

Pensum

- Heywood, Andrew. *Politics*. 5. udg. London: Red Globe Press, 2019. Kap. 5, 6 og 9 (kun s. 194–201). (47 sider)

Supplerende litteratur

- Acemoglu, Daron, og James A. Robinson. *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty*. New York: Crown Business, 2012.
- Runciman, David. *Politics: Ideas in Profile*. London: Profile Books, 2014.

Femte undervisningsgang: Det politiske system i Danmark

Hvilket slags politiske system og regime har vi i Danmark? Hvilken betydning har grundloven for det politiske styre i Danmark og i forholdet til EU? Hvad er "magtens tredeling", og hvilke undtagelser er der i forhold til denne? Hvad er parlamentarisme i forhold til præsidentialisme? Hvordan fungerer den parlamentariske styringskæde? Er de enkelte led i kæden blevet svækket?

Pensum

- Heywood, Andrew. *Politics*. 5. udg. London: Red Globe Press, 2019. Kap. 13 og 14. (48 sider)
- Bogason, Peter, Jacob Torfing, Flemming Juul Christiansen og Peter Triantafyllou. *Forvaltning og stat*. 6. udg. København: Hans Reitzels Forlag, 2019. Kap. 3. (25 sider)
- Togeby, Lise, Jørgen Goul Andersen, Peter Munk Christiansen, Torben Beck Jørgensen og Signild Vallgård. *Power and Democracy in Denmark: Conclusions*. Aarhus: Magtudredningen, 2003. (24 sider)
- Danmark. *Danmarks Riges Grundlov*. Grundloven.dk.

Supplerende litteratur

- Uddannelses- og Forskningsministeriet. "Aftale om kommissorium for opdatering af Magtudredningen." 12. september 2022.
- Blom-Hansen, Jens, og Peter Munk Christiansen. *Det demokratiske system*. 5. udg. København: Hans Reitzels Forlag, 2021.

Sjette undervisningsgang: Det politiske system i EU

Hvorfor blev EU dannet, og hvordan har EU udviklet sig? Hvordan forklarer forskellige politologiske teorier EU's fremkomst? Hvordan kan EU forstås som et europæisk politisk system? Hvilke institutioner er der i EU, og hvordan træffer de beslutning? Hvilke problemer og udfordringer står EU overfor i dag?

Pensum

- Heywood, Andrew. *Politics*. 5. udg. London: Red Globe Press, 2019. Kap. 17. (22 sider)
- Bogason, Peter, Jacob Torfing, Flemming Juul Christiansen og Peter Triantafyllou. *Forvaltning og stat*. 6. udg. København: Hans Reitzels Forlag, 2019. Kap. 2, kun s. 38–43.
- Kelstrup, Morten, Dorte Sindbjerg Martinsen og Marlene Wind. *Europa i forandring: En grundbog om EU's politiske og retlige system*. København: Hans Reitzels Forlag, 2008. (27 sider)
- Den Europæiske Union. "Om EU." Europa.eu.

Supplerende litteratur

- Hix, Simon, og Bjørn Høyland. *The Political System of the European Union*. 3. udg. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2011.
- Nugent, Neill. *The Government and Politics of the European Union*. 7. udg. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010.
- Graziano, Paolo, og Maarten Vink, red. *Europeanization: New Research Agendas*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2006.

Syvende undervisningsgang: Politiske aktører

Har politiske partier mistet deres betydning? Hvad er en interessegruppe, hvor meget magt bør de have, og hvor meget magt har de reelt? Er græsrodsbevægelserne kommet for at blive? Ligger magten i sidste ende hos bureaukratiet og topembedsmændene?

Pensum

- Heywood, Andrew. *Politics*. 5. udg. London: Red Globe Press, 2019. Kap. 11, 12 og 16 (kun s. 382–389). (53 sider)

- Bogason, Peter, Jacob Torfing, Flemming Juul Christiansen og Peter Triantafillou. *Forvaltning og stat*. 6. udg. København: Hans Reitzels Forlag, 2019. Kap. 5. (23 sider)

Supplerende litteratur

- Binderkrantz, Anne Skorkjær, Peter Munk Christiansen og Helene Helboe Pedersen. *Organisationer i politik*. København: Hans Reitzels Forlag, 2014.
- Green-Pedersen, Christoffer. *Partier i nye tider: Den politiske dagsorden i Danmark*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2011.

Ottende undervisningsgang: Policy-processer og offentlig administration

Hvad er en policy? Hvordan forløber en policy-proces? Hvordan kan policy-processer forstås og analyseres? Hvilken rolle har den offentlige administration i policy-processen?

Pensum

- Heywood, Andrew. *Politics*. 5. udg. London: Red Globe Press, 2019. Kap. 16, kun s. 364–374. (11 sider)
- Bogason, Peter, Jacob Torfing, Flemming Juul Christiansen og Peter Triantafillou. *Forvaltning og stat*. 6. udg. København: Hans Reitzels Forlag, 2019. Kap. 1, kun s. 16–36, og kap. 6. (52 sider)

Supplerende litteratur

- Dunn, William N. *Public Policy Analysis*. 5. udg. New York: Routledge, 2018.
- Torfing, Jacob, og Peter Triantafillou. *New Public Governance på dansk*. København: Akademisk Forlag, 2017.

Niende undervisningsgang: Den politiske magts forskydning udad til diverse forhandlingsnetværk

Hvordan er relationen mellem stat og økonomi under hhv. kapitalisme og socialisme? Hvad er forskellen på blandingsøkonomi, korporatisme og forhandlingsøkonomi? Hvordan har den danske forhandlingsøkonomi udviklet sig historisk? Hvad er fordelene og ulemperne ved forhandlingsøkonomien? Hvad er statens rolle?

Pensum

- Bogason, Peter, Jacob Torfing, Flemming Juul Christiansen og Peter Triantafillou. *Forvaltning og stat*. 6. udg. København: Hans Reitzels Forlag, 2019. Kap. 4. (22 sider)
- Torfing, Jacob. “Strategisk styring af styringsnetværk i kommunerne.” I *Ledelse efter kommunalreformen: Sådan tackles de nye udfordringer*, redigeret af Jacob Torfing, 141–162. København: Djøf Forlag, 2008. (20 sider)

Supplerende litteratur

- Klijn, Erik-Hans, og Joop Koppenjan. *Governance Networks in the Public Sector*. Abingdon: Routledge, 2015.

Tiende undervisningsgang: Den politiske magts forskydning nedad til det lokale niveau

Hvordan kan samspillet mellem det centrale og lokale niveau organiseres? Hvordan har det kommunale styre i Danmark udviklet sig historisk? Hvordan fungerer det danske kommunestyre? Hvordan har decentraliseringen udviklet sig, og hvad er fordelene og ulemperne ved decentralisering?

Pensum

- Bogason, Peter, Jacob Torfing, Flemming Juul Christiansen og Peter Triantafillou. *Forvaltning og stat*. 6. udg. København: Hans Reitzels Forlag, 2019. Kap. 2 (kun s. 64–89) og 7. (35 sider)

Supplerende litteratur

- Mouritzen, Poul Erik, Jens Blom-Hansen, Thorkil Juul og Marius Ibsen. *Fra sogn til velfærdsproducent: Kommunestyret gennem fire årtier*. Odense: Syddansk Universitetsforlag, 2012.
- Ministry for Economic Affairs and the Interior. *Municipalities and Regions – Tasks and Financing*. Copenhagen, 2014.

Elleve undervisningsgang: Den politiske magts forskydning opad til internationale og overnationale institutioner

Forelæsningen diskuterer hvorfor og hvordan, den politiske magt er forsøgt forskudt opad til internationale organisationer og dermed væk fra nationalstaterne. Vi diskutere også hvorvidt og hvordan, teorier om international politik kan bidrage til at forklare samtidige konflikter og krige såvel som muligheder og begrænsninger ved at den politiske magt forskydes opad.

Pensum

- Heywood, Andrew. *Politics*. 5. udg. London: Red Globe Press, 2019. Kap. 7 (kun s. 161–170), 18 og 19. (53 sider)

Supplerende litteratur

- Ritzer, George, red. *The Blackwell Companion to Globalization*. Malden, MA: Blackwell, 2008.